

Hệ điều hành mã nguồn mở

GV: Ths. Lê Ngọc Kim Khánh
ThS. Nguyễn Võ Lam Giang

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

1

Lệnh và tiện ích trong Linux

 Phần 1: Lệnh trong Linux

 Phần 2: Tiện ích trong Linux

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

2

Phần 1: Lệnh trong Linux

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

3

Lệnh trong Linux

- Tập tin và thư mục trong Linux
- Các thao tác trên tập tin
- Các thao tác trên thư mục
- Nén và giải nén
- Đường dẫn tương đối và đường dẫn tuyệt đối

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

4

Tập tin và thư mục trong Linux

- 🍎 Tên tập tin và thư mục gồm một loạt những chữ, số, và vài dấu phân cách đi liền nhau.
- 🍎 Tên tập tin và thư mục được chứa khoảng trắng, nhưng phải có ký tự \ đi trước.
 - VD: John Smith → John\ Smith
- 🍎 Tên tập tin và thư mục có phân biệt hoa thường
- 🍎 Tên tập tin và thư mục không được chứa bất kỳ ký tự nào mang ý nghĩa đặc biệt với shell chương trình. VD: /
- 🍎 Tập tin có dấu . phía trước là tập tin ẩn

1/19/2016 ▪ VD: .a.txt

Lê Ngọc Kim Khánh

5

🍎 Tập tin trong Linux không cần phần mở rộng (extension) như Windows

🍎 Phân biệt tập tin và thư mục:

- Lệnh **ls -l** hay **ll**

```
drwx----- 2 root root 4096 Feb  7 17:42 orbit-root
-rw-r--r--  1 root root    0 Dec 21 06:31 sealert.log
```

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

6

Một số ký hiệu đặc biệt trong Linux

- 🍎 Dấu chấm đơn "." chỉ thư mục hiện hành,
- 🍎 Dấu chấm đôi ".." chỉ thư mục cha của thư mục hiện hành.
- 🍎 Dấu "~" chỉ thư mục gốc của người dùng
- 🍎 VD: đăng nhập với người dùng SV
 - cd ~
 - cd /home/SV

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

7

Các thao tác trên tập tin

🍎 Copy:

- **cp [options] source destination**
- Lưu ý options: -p, -r
- VD:
 - ✓ cp /tmp/test.txt /home/SV
 - ✓ cp /home/SV/test.txt /tmp/SV/testtest
(giả sử testtest chưa có trong /tmp/SV) ???
 - ✓ cp -pr file1 file2 ???

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

8

Các thao tác trên tập tin

Move and Rename

▪ mv source destination

- ✓ Source khác Destination: Move
- ✓ Source giống Destination: Rename

▪ VD:

- ✓ mv /etc/passwd /tmp
- ✓ mv /etc/passwd /tmp/user.txt
- ✓ mv /etc/passwd /etc/password

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

9

Các thao tác trên tập tin

Create:

- **touch filename:** tạo 1 file rỗng
 - ✓ VD: touch file2
- Dùng tiện ích soạn thảo (phần sau)
- Dùng ký tự chuyển hướng (phần sau)

Xem nội dung tập tin:

- cat file_name
- less file_name
- more file_name
- Dùng tiện ích soạn thảo

Remove

- **rm [options] filename**
- Lưu ý options: -f và -r
- VD:
 - ✓ rm -fr file1
 - ✓ rm -fr directory1

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

10

Các lệnh thao tác thư mục

Xem thư mục hiện hành:

- pwd

Hiển thị nội dung thư mục

- ls [options] directory_name
- Lưu ý options: -l, -a, -R
- VD: phân biệt
 - ✓ ls -la /etc
 - ✓ ls -l /etc
 - ✓ ll /etc

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

11

Các thao tác trên thư mục

Copy:

- **cp -r source destination**
- **cp -R source destination**
- VD:
 - ✓ cp -r /tmp/SV /home/
 - ✓ cp -r /home/SV /tmp/SV1 (giả sử SV1 chưa có trong /tmp)

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

12

Các thao tác trên thư mục

Move and Rename

- Tương tự như file

Create:

- **mkdir directory_name**
- VD: mkdir dic1

Remove

- **rm -r directory_name**
- **rmdir (chỉ xóa khi thư mục rỗng)**
- VD: rm -r dic1

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

13

Nén và giải nén

- Kiểu dữ liệu nén phổ biến: .tar, .gz, .bz2

VD:

- abc.tar
- Abc.tar.gz
- ABC.tar.bz2
- Abc.gz
- Abc.bz2

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

14

Nén và giải nén

Nén:

- **tar -cf destination_filename source_filename**
- VD:
 - ✓ tar -cf test.txt.tar test.txt
 - ✓ tar -cf test.txt.tar.gz test.txt.tar
- **gzip filename**
- VD: gzip test.tar
- **bzip2 filename**
- VD: bzip2 test.tar

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

15

Nén và giải nén

Giải nén:

- **tar -xf filename**
- Lưu ý: thêm -j cho file .bz2, -z cho file -gz
- VD: phân biệt
 - ✓ tar -xvf test.txt.tar
 - ✓ tar -xf test.txt.tar
 - ✓ tar -xvfz test.txt.tar.gz
 - ✓ tar -xvfj test.txt.tar.bz2

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

16

Đường dẫn tương đối và đường dẫn tuyệt đối

🍎 Đường dẫn tuyệt đối

- Cho biết được vị trí chính xác của tập tin trong hệ thống so với **thư mục gốc (/)**
- VD: /home/txt hay /etc hay /tmp/SV/test

🍎 Đường dẫn tương đối

- Chỉ đến vị trí của tập tin so với **thư mục hiện hành**
- VD: nếu ta đang ở /tmp/. Ta có SV/test là một đường dẫn tương đối (giả sử ta có /tmp/Sv/test)

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

17

Hướng dẫn sử dụng trong Linux

- 🍎 Linux documentation is organized in so called man pages.
- 🍎 Example:
 - man cp
- 🍎 Each man page documents a command, API call, file format, device or concept

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

18

Lệnh trong Linux (t.t)

- 🍎 Kênh chuẩn trong Linux
- 🍎 Ký tự đặc biệt trên chuỗi
- 🍎 Các lệnh lọc (tìm kiếm trên chuỗi)

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

19

Kênh chuẩn trên Linux

- 🍎 Linux cung cấp 3 kênh nhập/xuất chuẩn cho chương trình:
 - Standard Input (STDIN) - Kênh nhập chuẩn
 - Standard Output (STDOUT) - Kênh xuất chuẩn
 - Standard Error (STDERR) - Kênh lỗi chuẩn

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

20

Kênh chuẩn trên Linux

- 🍎 **STDIN**: mặc định là thông tin được đưa vào từ bàn phím (kênh 0).
- 🍎 **STDOUT**: mặc định xuất thông tin ra màn hình hay terminal (kênh 1)
- 🍎 **STDERR**: chứa các thông tin cảnh báo, thông tin lỗi, mặc định xuất thông tin ra màn hình hay terminal (kênh 2)

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

21

Ký tự đặc biệt trên chuỗi

🍎 Ký tự chuyển hướng

- `>` : chuyển hướng STDOUT vào file
- `2>` : chuyển hướng STDERR vào file
- `&>` : chuyển hướng tất cả vào file
- `>>` : mở rộng nội dung file
- `<` : chuyển hướng STDIN từ file
- VD:
 - ✓ `find /etc -name passwd > find.out`
 - ✓ `find /etc -name passwd 2> find.err`
 - ✓ `find /etc -name passwd &> find.all`
 - ✓ `find /etc -name passwd > find.out 2> find.err`
 - ✓ `find /etc -name passwd 2> /dev/null`: sử dụng khi không cần quan tâm đến vấn đề xuất ra màn hình
 - ✓ `find /etc -name shadow >> find.out`
 - ✓ `tr 'A-Z' 'a-z' < /etc/passwd`

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

22

Ký tự đặc biệt trên chuỗi

🍎 Ký tự đường ống (Pipe)

- **command 1 | command 2**
- Gửi STDOUT của command 1 vào STDIN của command 2
- STDERR không sử dụng trong Pipe
- Ví dụ:
 - ✓ `ls -la | grep abc.txt`

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

23

Ký tự đặc biệt trên chuỗi

🍎 Ký tự đường ống (Pipe)

- **2>&1**: chuyển hướng STDERR vào STDOUT
 - ✓ VD: `find /etc -name passwd 2>&1 | less`
- **()** : kết hợp STDOUT của nhiều chương trình
 - ✓ VD: `(cal 2011 ; cal 2012) | less`
- **command1 | tee filename | command2**: lưu STDOUT của *command1* vào *filename*, đồng thời đưa tiếp STDOUT đó qua pipe vào *command2* xử lý
 - ✓ VD: `ls -l /etc | tee list.txt | grep passwd`

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

24

Ký tự đặc biệt trên chuỗi

Ký tự đặc biệt khác

- ^: đại diện cho ký tự đầu dòng
- \$: đại diện cho ký tự cuối dòng
- [abc]: ký tự thuộc a hay b hay c
- [^abc]: ký tự không thuộc a hay b hay c
- ✓ VD: **grep ^[Kk]hanh /etc/passwd:**
tìm kiếm cụm từ 'Khanh' hoặc 'khanh' trong /etc/passwd

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

25

Các lệnh lọc (xử lý trên chuỗi)

Lệnh grep:

- Cú pháp:
grep string filename/STDOUT
- Trả về dòng dữ liệu nếu chuỗi do user đưa vào được tìm thấy
 - ✓ VD: **grep 'khanh' /etc/passwd ->filename**
ll /etc | grep 'khanh' ->STDOUT
- Options:
 - ✓ -n: in ra số dòng được tìm thấy
 - ✓ -v: in ra kết quả không chứa đựng chuỗi do user đưa vào
 - ✓ -Ax: thêm vào x dòng sau khi gặp chuỗi
 - ✓ -Bx: thêm vào x dòng trước khi gặp chuỗi

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

26

Các lệnh lọc (xử lý trên chuỗi)

Lệnh uniq:

- Xóa những dòng trùng nhau trong 1 file được sắp xếp
- Sử dụng chung với lệnh sort
- Options:
 - ✓ -c, --count: in ra số dòng trùng nhau
 - ✓ -d, --repeated: chỉ in những dòng trùng nhau
 - ✓ -u, --unique: chỉ in những dòng là duy nhất trong file
- VD: **sort /etc/passwd | uniq**

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

27

Các lệnh lọc (xử lý trên chuỗi)

Lệnh tr:

- Chuyển ký tự từ 1 tổ hợp sang ký tự của tổ hợp khác
- Chỉ đọc dữ liệu từ STDIN
 - ✓ VD: **tr 'a-z' 'A-Z' < test.txt**

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

28

Phần 2: Tiện ích trong Linux

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

29

Tiện ích trong Linux

- 🍎 Tiện ích soạn thảo
- 🍎 Tiện ích email

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

30

Tiện ích soạn thảo

- 🍎 Linux cung cấp nhiều trình soạn thảo văn bản như: gedit, emacs, nano, gvim, vim, vi...
- gedit và nano: dễ sử dụng, tương tự notepad của Window
- Emacs: thường được ứng dụng để lập trình trên Linux
- vi/vim: trình soạn thảo thông dụng với các nhà quản trị mạng
- gvim: graphic vim

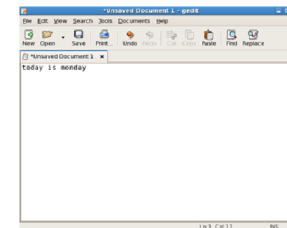
1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

31

Tiện ích soạn thảo

- 🍎 **gedit**
 - Chỉ sử dụng được khi cài gói giao diện vào Linux

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

32

Tiện ích soạn thảo

vi/vim

- Có 3 chế độ:
 - ✓ Chế độ commands: di chuyển, copy/paste...
 - ✓ Chế độ Insert (type i): nhập liệu
 - ✓ Chế độ Ex: lưu, thoát
- ESC: thoát khỏi 1 chế độ nào đó

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

33

Tiện ích soạn thảo

vi/vim

▪ Command mode:

- ✓ oo: insert new line
- ✓ dd: delete whole line
- ✓ /string: search a string
- ✓ n: search forward
- ✓ N: search backward
- ✓ Cut/paste: demo
- ✓ Copy/paste: demo

▪ Exit Mode:

- ✓ :w: write
- ✓ :q: quit
- ✓ :q!: quit not save
- ✓ :wq or :x : save and quit

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

34

Tiện ích email

Gửi email

- **mail address**
 - ✓ VD: mail root@localhost
- Option:
 - ✓ -s: subject
 - ✓ -c address: CC
 - ✓ -b address: BCC)

Check mail

- **mutt**

1/19/2016

Lê Ngọc Kim Khánh

35